

Van: Sander Hage
Telefoon: 14 010

Uw kenmerk: 23bb003882
Ons kenmerk: M2306-1903 23bo006112

Onderwerp: Misbruik bij opvang Oekraïners

Datum: B&W 27 juni 2023

Aan de gemeenteraad

Op 8 juni 2023 stelde R. Moti (PvdA) ons schriftelijke vragen over Misbruik bij opvang Oekraïners

Inleidend wordt gesteld:

In het recente onderzoek van het Verweij Jonker instituut komt naar voren dan van de 78 ondervraagde Oekraïense vluchtelingen er maar liefst 27 niet langer bij hun Rotterdamse gastgezin willen blijven. Een van de redenen die wordt aangegeven, is dat zij zich beknot en misbruikt voelen door de gastgezinnen. De misstanden die in het rapport aan de orde komen zijn niet mals. Een persoon vertelt dat hij maar eenmaal per week mag douchen. Een ander geeft aan de slaapkamer niet op slot te mogen doen. Ook zijn er meldingen van dwang tot het uitvoeren van huishoudelijke taken.

We zijn erg geschrokken van deze berichtgeving. De opvang bij gastgezinnen hoort voort te komen uit barmhartigheid voor hen die moeten vluchten voor oorlog en geweld. Er moet nul ruimte zijn voor het uitbuiten van een al zeer kwetsbare groep. Ondanks de schokkende resultaten van het onderzoek lezen we in het nieuwsbericht dat wethouder Achbar geen aanleiding ziet om de misstanden verder te onderzoeken. Ook in de raadsbrief met kenmerk 23bb003802 laat de wethouder het na om te reageren op de misstanden die in het rapport staan en beschrijft hij vooral de positieve bevinden uit het rapport. Deze zijn er zeker en bij het merendeel gaat het goed en zijn zowel de gastgezinnen en de Oekraïense vluchtelingen tevreden. Maar we vinden het onbegrijpelijk dat de wethouder Samenleving de misstanden lijkt te negeren. Deze Oekraïners die al huis en haard hebben verlaten worden aan hun lot overgelaten i.p.v. dat de gemeente hen bescherming biedt. Deze kille houding vindt de PvdA stuitend en onbegrijpelijk. De gemeente weet precies hoeveel gastgezinnen Oekraïense vluchtelingen opvangen, omdat de gemeente zowel het leefgeld van de Oekraïners als ook de vergoeding voor de particuliere opvang aan gezinnen periodiek overmaakt. Daarom hebben wij de volgende vragen aan het college:

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Wat is de opvatting van het college over misstanden die zijn geconstateerd in het rapport? (1x per week douchen, geen privacy/slot op de deur, gedwongen verrichten huishoudelijke taken)?

Antwoord:

Het college is van mening dat elk geval van particuliere opvang (PO) waar sprake is van uitbuiting of misstanden er één teveel is en dat dit moet worden voorkomen en bestreden. De gemeente Rotterdam ondersteunt vluchtelingen en gasthuishoudens met informatie, advies en voorbeelden bij het maken van afspraken over het samenleven en een financiële bijdrage. De gemeente is onder andere via het Oekraïens Huis laagdrempelig bereikbaar als vluchtelingen toch in een verkeerde situatie terecht komen en organiseert huisbezoeken om een goed beeld te krijgen van de aard van de particuliere in de stad en om actief problemen op te sporen.

Onder de term conflicten zien we vaak ook dat deze ontstaan niet zozeer door niet integer handelen van een gasthuishouden, maar door een mismatch of communicatieve misverstanden tussen vluchteling(en) en gasthuishouden. Van de 27 vermelde verhuizingen in het rapport van het Verwey Jonker Instituut, betreft het 14 verhuizingen om redenen zoals terugkeer naar Oekraïne of doorverhuizing naar familie, in 6 gevallen sprake van een conflict en in 7 gevallen gaven de ondervraagden aan dat er sprake was van uitbuiting.

Vraag 2:

Is het college het met de PvdA eens dat elke situatie van uitbuiting er een te veel is, dat we hier beter zicht op moeten krijgen en er hard tegen moeten optreden?

Antwoord:

Om een goed beeld te krijgen van de particuliere opvang legt de gemeente sinds juni 2022 legt de gemeente huisbezoeken af aan adressen waar Oekraïense vluchtelingen staan geregistreerd. Hiermee brengt de gemeente adressen en situaties in kaart en wordt contact gelegd met gasthuishoudens en vluchtelingen. Ook is het Oekraïens Huis opgericht dat fungeert als een laagdrempelige inloop voor vluchtelingen uit PO en gemeentelijke opvang (GO). Bij een signaal van misstanden wordt actie ondernomen en worden vluchteling(en) naar een gemeentelijke opvang verhuisd.

Het komt ook voor dat het gemeentelijk team vluchtelingen doorplaatst van PO naar GO in gevallen waar niet het gasthuishouden maar de opgevangen vluchteling oorzaak is van overlast of gevaar.

Vraag 3:

Is het college bereid om contact te leggen met alle Oekraïense vluchtelingen die gehuisvest zijn bij een gastgezin om te onderzoeken of ze geen slachtoffer zijn van misbruik en uitbuiting?

Vraag 4:

Is het college bereid om zelf contact te leggen met alle Oekraïense vluchtelingen die gehuisvest zijn bij een gastgezin en hen te wijzen op rechten en plichten en hulp te bieden als ernstige zaken zijn voorgevallen?

Antwoord op vraag 3 en 4:

Bij de genoemde huisbezoeken zijn inmiddels 550 adressen bezocht, waarbij er op 225 adressen contact is gelegd.

Als er contact wordt gelegd, is dat vaak een kort gesprek aan de deur. Hierin wordt gevraagd hoe gasthuishouden en vluchteling elkaar kennen, hoe de opvang verloopt en of er behoefte is aan informatie of ondersteuning. Bij zorgvragen wordt contact gelegd met het wijkteam voor een vervolgspraak. Er wordt ook gewezen op het feit dat als de opvang niet meer gaat, er geholpen kan worden met een plek in de GO.

Bij adressen waar niet wordt opengedaan, wordt schriftelijke informatie achtergelaten waarin directe contactgegevens van de gemeente en het wijkteam zijn opgenomen en de uitnodiging om contact op te nemen als er behoefte is aan informatie/zorg of ondersteuning. Verder zijn mailings verstuurd aan de geregistreerde adressen, o.a. met een folder en een voorbeeldovereenkomst voor het maken van afspraken over samenleven en een financiële bijdrage. Ook heeft het Oekraïens Huis een Telegramgroep waarin informatie voor vluchtelingen wordt gedeeld.

Vraag 5:

Is het college bereid om aan alle Oekraïense vluchtelingen die gehuisvest zijn bij een gastgezin te vragen of zij zich veilig en/of comfortabel voelen in hun opvanggezin? En is het college bereid om hen een alternatieve opvangplek aan te bieden op een gemeentelijke opvanglocatie als zij aangeven zich niet veilig en/of comfortabel te voelen bij het gastgezin?

Antwoord:

Sinds oktober 2022 communiceren we via alle genoemde kanalen aan de opvanghuishoudens en vluchtelingen actief de boodschap dat als de opvang niet (meer) gaat dat de gemeente uitkomst kan bieden met een plek in de gemeentelijke opvang. Tot en met 6 juni zijn op deze manier 370 vluchtelingen verhuisd uit de particuliere opvang of staat hun verhuizing gepland. Gebrek aan privacy in combinatie met het feit dat de opvang inmiddels zoveel langer duurt dan in het begin verwacht werd, is de voornaamste reden voor het stoppen van de particuliere opvang. Behoeft aan medische zorg van de vluchteling of iemand van het gasthuishouden is een ander veelvoorkomend probleem.

Vraag 6:

Waarom is het college niet bereid om een vervolgonderzoek te laten uitvoeren door het Verwey Jonker Instituut?

Antwoord:

Het Verwey Jonker Instituut heeft voor het onderzoek samengewerkt met de Opora Foundation, waar diverse Oekraïense onderzoekers en wetenschappers in samenwerken. Deze stichting heeft het onderzoek onder Oekraïense vluchtelingen in de particuliere Opvang uitgevoerd. Zij geven aan dat er verder onderzoek gedaan kan worden naar de hoeveelheid van dergelijke gevallen.

Er wordt echter inmiddels door diverse organisaties onderzoek gedaan naar verschillende aspecten van de opvang van Oekraïense vluchtelingen, onder andere een onderzoek door de Opora Foundation naar arbeidsuitbuiting van Oekraïense vluchtelingen en een onderzoek naar particuliere opvang in Den Haag door de Haagse Hogeschool. Alle beschikbare informatie wordt in goede samenwerking tussen o.a. de G4 met elkaar gedeeld. We maken graag het beeld compleet van welke onderzoeken nu al gedaan worden, voor het college een besluit neemt over verder onderzoek.

Blad: 4/4

Datum: 27 juni 2023

Ons kenmerk: M2306-1903

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb